

TRIBUNA

Guillem Lopez i Casasnovas

Universitat Pompeu Fabra

Algoritmes
perillosos

Comencem a ser molts els que pensem que quan els mercats es globalitzen perden la seva virtut. La bellesa del mercat és la descentralització que permet, l'accés obert de les persones que transaccionen en un *win to win* de benestar. La globalització és desvirtuar els mercats. En centralitza el funcionament amb la reunificació del poder i, així que poden, s'oligopolitzen, conspiren contra la competència, tal és la força política dels agents que dominen el mercat global.

El que fa encara més perillosa la globalització és la manera en què despersionalitza. Sota el propòsit d'agrupar productes és fàcil –més còmode– acabar agrupant persones. Estratifiquem hipertensos amb un indicador. Alhora, els convertim en categoria: la hipertensió no és una malaltia, ni ha de ser per sempre; però subministrant la pastilla els desresponsabilitzem i els convertim en categoria medicalitzada en benefici d'algun proveïdor que guanya així una demanda captiva i constant. Alerta, doncs, amb la nova medicina *personalitzada* (estratificada) o la que ens marqui el llibre o viatge que ens arriba cada cop que obrim internet.

Com que al proveïdor mundial li costa singularitzar, el que fa és classificar la població, els destinataris, els clients, els proveïdors. D'aquí que de la mà de la globalització adquireixi tanta rellevància la disposició de les dades, el *big data*. I no per saber més de cadascú i ser sensible a les diferències, sinó com a material per instrumentar les agrupacions estadístiques. Ingents muntanyes de dades entren en disputa, en vista de què i quan consumim, per què anem al metge, sortim a córrer o agafem el caramel del mostrador mentre esperem la cua. Amb perspicàcia mínima, s'anota el gest, la intenció, l'aspiració. I des de l'anàlisi multivariat de característiques variades, un

En l'actual context, el perill
és que un error estadístic
pugui causar així una
destrucció massiva

algoritme matemàtic busca el tret que diagnòstica cadascú de nosaltres en una determinada pertinença: consumidors compulsius, usuaris de darrera hora, d'opinió variable, fidels a marques o manies o amb prejudicis, polítics inclosos. Els proveïdors globals munten així els màrquetings, les seves campanyes electorals, els mitjans que canvien filies en fòbies i viceversa. Així és la manipulació que els algoritmes en funcionament generen, tant per a diagnòsi com per a prognosi i antidòts corresponents.

Un text recent de Cathy O'Neil mostra les perversions d'aquestes classificacions (*Armes de destrucció matemàtica*, es titula el llibre). I és que quan hom resta categoritzat, per codi postal, lloc d'estudi, classificació creditícia i ja no diguem per raça o creença, serà tractat com a membre d'un clúster que genera el seu propi bucle. Així serà valorat per l'algoritme fent-lo o no elegible per una feina, una responsabilitat o la confiança per fruir d'una oportunitat. El bucle centripeta l'individu i l'enfonsa en la categoria conjunta que amb la diagnòsi referma la seva naturalesa i atrapa l'individu en la prognosi. El perill és, doncs, que un error estadístic pugui causar així una destrucció massiva.